

U *petom* dijelu (273–338) govori o prijevodima Svetoga pisma. U tom dijelu izlaže povijest prijevoda Svetoga pisma počevši od najstarijeg prijevoda Svetoga pisma na grčki jezik, zvanog Septuaginta, pa do najsuvremenijih prijevoda Svetoga pisma na suvremene jezike. U tom je dijelu osobito dragocjena povijest prijevoda Svetoga pisma kod Slovenaca i kod drugih pojedinih naroda Evrope (uključena je i povijest prijevoda Svetoga pisma na hrvatski jezik).

U *šestom* dijelu (339–354) pisac tumači hermeneutiku odnosno izlaganje Svetoga pisma. I tu poseže za poviješću: tumači početke povijesti tumačenja Svetoga pisma (Aleksandrijska i antiohijska škola) i nudi čitatelju pravila kako doseći istinski smisao Svetoga pisma.

Djelo je od izvanredne vrijednosti. Pisac je to djelo napisao imajući u vidu šire čitateljstvo pa stoga piše jednim vrlo laganim jezikom, jezikom koji je svima razumljiv. Pisac ima sposobnost komuniciranja tako te se njegova knjiga čita kao novela, premda obrađuje tako teška pitanja s područja biblijske znanosti. Istina, na hrvatskom je jeziku objavljeno nekoliko djela koja čitatelja uvode u biblijski svijet. Ova će knjiga biti dodatno obogaćenje za sve one koji vole Sveto pismo.

Adalbert Rebić

FRANCE ROZMAN, *VELIKA NOĆ, Po pričevanju evangelijev*, Ljubljana, Državna založba Slovenije, 1991. 215 stranica.

Pisac obrađuje blagdan Uskrsa i njegovu poruku na sličan način kao što je već ranije obradio blagdan Božića i njegovu poruku (*Božić po Lukovem evangeliju*, Ljubljana 1991).

Rozman je tematiku Uskrsa podijelio u četiri djela: 1. Veliki četvrtak (str. 25–58), 2. Veliki petak (59–146), 3. Velika subota (147–180) i 4. Uskrsna nedjelja (181–206). Rozman opisuje događaje muke, smrti i uskrsnuća Isusova slijedeći Pavlove poslanice i četiri evanđelja, tekst po tekst, dan za danom. Opisujući otajstvene događaje Kristove pashe slijedi sva četiri evanđelja. Pri tom vodi računa o teološkim namjerama pojedinih evanđelja odnosno evanđelista: oni nisu pisali reportaže nego su tumačili u svjetlu objave i vjere povijesne događaje te njima dali nadnaravnu dimenziju do koje bismo mi sami, bez njihova tumačenja, teško došli.

Uskrs je središnji kršćanski blagdan, s bogatom porukom: uskrsnuće je uistinu središte, jezgra kršćanske vjere. Uskrsnuće Isusovo je preobrazilo učenike i prve kršćane: u svjetlu uskrsnuća Gospodnjega učenici su drukčije počeli razumijevati sve ono što je za života Isus govorio i činio. Sve je to Isusovim uskrsnućem dobilo novu težinu. Da Isus nije uskrsnuo od mrtvih, njegova bi poruka bila zaboravljena, njegov bi život ostao u grobu. Zato je Isusovo uskrsnuće u evanđeljima drukčije opisano nego njegovo rođenje. U evanđeoskim opisima uskrsnuća Gospodnjega susrećemo znatno više teološki govor nego u evanđeoskim opisima Isusova rođenja.

Odmah na početku knjige (str. 5–24) Rozman daje nekoliko vrlo vrijednih uvodnih napomena o vrijednosti evanđeoskih izvještaja gledom na Isusovo us-

krsnuće. Tumači razlike među pojedinim biblijskim piscima: Pavao, Marko, Matej, Luka i Ivan. Ističe teološku zaokupljenost pojedinih pisaca i njihovih djela. Pokušava iznijeti vjersku i ekleziološku pozadinu pojedinih evanđelja. To su vrlo vrijedna izlaganja koja čitatelju nude dimenziju u kojoj može dublje razumjeti sve ono što u nastavku knjige pisac tumači gledom na muku, smrt i uskrsnuće Isusovo (pashalno otajstvo).

Pavao je u svojim poslanicama prvi iznio poruku uskrsnuća i istaknuo njegovu važnost za vjeru prvih kršćana. Pavao pretpostavlja činjenicu uskrsnuća Isusova kao nepobitnu stvarnost na kojoj gradi kršćansku vjeru i sav kršćanski život: kao što je Krist uskrsnuo od mrtvih i mi moramo uskrsnuti, moramo skinuti staroga čovjeka i obući novoga čovjeka. Pavao gradi na temelju Isusova uskrsnuća i kršćansku mistiku. Protumačivši Pavlovu važnost za bolje razumijevanje Isusovoga uskrsnuća, Rozman zatim prikazuje i poruku evanđelista Marka, Luka, Mateja i Ivana.

Na vrlo privlačiv način pisac uvodi čitatelja u otajstvo Kristove muke i njegova uskrsnuća, vodeći čitatelja sve od uhićenja Isusova u Getsemanskom vrtu pa do Isusovih ukazanja učenicima na sam dan Uskrsa.

Premda je Rozman knjigu pisao za šire čitateljstvo, ipak ne pojednostavljuje kršćansku poruku nego pokazuje svu ozbiljnost, težinu, dubinu i važnost kršćanske poruke uskrsnuća Isusova. Ovo je djelo izvrstan poklon za uskrsne blagdane: čitajući Rozmanovu *Veliku noć* bolje ćemo razumjeti otajstvo Isusova uskrsnuća. Knjigu preporučamo jednako svećenicima koji je trebaju čitati da bi bolje propovijedali za uskrsni blagdan, i uopće u Velikom tjednu, kao i svima onima koji žele produbiti svoju vjeru.

Adalbert Rebić

FRANJO TOPIĆ (Priredio), *TEOLOŠKE TEME*. Zbornik predavanja održanih u Vrhbosanskoj bogosloviji. Vrhbosanska visoka teološka škola, Sarajevo 1991, 480 stranica.

U ovoj knjizi sabrana su predavanja izrečena na »Teološkoj tribini« u Vrhbosanskoj bogosloviji. Tribina je nastala iz svijesti profesorskog zbora Vrhbosanske visoke teološke škole da su pozvani poraditi na širenju teološke kulture koju su Sarajlije tako željni posjedovati.

Radovi nisu u knjizi doneseni kronološkim slijedom, onako naime kako su predavanja održana, nego su sintetski skupljeni pod raznim temama. Tako su radovi skupljeni pod ove naslove: I. Tko je čovjek (antropološka pitanja), II. Čovjek kao kršćanin, III. Lice Crkve, i IV. Granična pitanja.

U *prvom* dijelu čitamo niz radova o čovjeku: Što Biblija piše o čovjeku (B. Duda), O suodnosu ljudi (L. Gjergji). O duševnoj higijeni i značaju vjere za čovjeka (Vladeta Jerotić), O religiji u vremenu krize svjetovnosti (Jakov Jukić), O eutanaziji (Valentin Pozaić), O čovjekovoj religioznosti (Želimir Puljić), O slobodi u neslobodi (Josip Sremić) i o psihologiji hrvatskoga naroda (Antun Weissgerber).

U *drugom* dijelu su radovi koji govore o čovjeku kao *kršćaninu*: Obiteljski moral u Bosni (Tomislav Jozić), Laici u svjetlu sinode biskupa (Franjo Koma-